

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi verotuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan verotuslakiin tehtäväksi eräitä verotusmenettelyä ja muutoksenhakumenettelyä koskevia muutoksia, joilla pyritään vähentämään lääninoikeuksissa käsiteltävien verovalitusten lukumäärää ja nopeuttamaan valitusten käsittelyä. Verolautakunnan ja verotoimiston velvollisuutta oikaista verotuksessa ja maksuunpanossa sattuvia virheitä ehdotetaan lisättäväksi. Verolautakunnan tai verotoimiston olisi käsiteltävä lääninoikeudelle tehty valitus oikaisuasiana ja vain siltä osin kuin valitusta

ei hyväksyttäisi, se siirrettäisiin lääninoikeuden käsiteltäväksi. Valitukseen verotoimistossa liitetettävien asiakirjojen määrää supistettaisiin ja tarpeettomien lausuntojen pyytämisestä luovutettaisiin. Uudistuksen tarkoituksena on nopeuttaa verotuksessa sattuneiden virheiden oikaisemista.

Uudistus on tarkoitus saattaa voimaan mahdollisimman nopeasti eduskunnan hyväksyttyä ehdotuksen.

YLEISPERUSTELUT

Verovelvollinen voi hakea muutosta verotukseensa oikaisuopyynnöllä verolautakunnalta, veromuistutuksella tutkijalautakunnalta tai valituksella lääninoikeudelta. Näitä menettelyjä koskevat säännökset ovat verotuslain (482/58) 82 ja 91—95 §:ssä. Jos veron maksuunpanossa on sattunut virhe, verovelvollinen voi pyytää siihen oikaisua verotuslain 82 a §:n nojalla verotoimistolta. Lainkohtia on muutettu vuonna 1972, vuonna 1974, vuonna 1975 ja vuonna 1977 annetuilla laeilla (800/72, 1023—1025/74, 611/75, 511/77 ja 1002/77). Oikaisuvaatimuksia verolautakuntiin tehdään vuosittain noin 40 000, veromuistutuksia tutkijalautakuntiin yli 130 000 ja valituksia lääninoikeuksiin yli 35 000. Lääninoikeuksissa on ratkaisematta noin 58 000 verovalitusta. Suuresta valitusmäärästä on ollut seurauksena lainkäytön hidastuminen, joka puolestaan on johtanut verovelvollisten oikeusturvan heikkenemiseen.

Kun muutoksenhakujärjestelmää pyritään uudistamaan siten, että verovalituksista entistä suurempi osa ratkaistaisiin lääninoikeutta alem-

massa viranomaisessa, voidaan tämä päämäärä saavuttaa kahdella eri tavalla. Tutkijalautakuntaa voidaan kehittää siten, että siitä muodostuu verotoimistosta ja verolautakunnasta täysin erillinen elin, joka olisi pakollinen ympärivuotinen muutoksenhakuaste omine esittelijöineen. Nykyisin osan tutkijalautakunnan jäsenistä on oltava verolautakunnan jäseniä ja päätösten esittely tapahtuu verotoimistosta. Tutkijalautakunta ei myöskään ole pakollinen muutoksenhakuaste, vaan se voidaan sivuuttaa ja hakea muutosta suoraan lääninoikeudelta. Toinen mahdollisuus kehittää muutoksenhakujärjestelmää on se, että verolautakunta käsittelee kaikki lääninoikeudelle tehtyt valitukset ja oikaisisi sellaiset verotuksessa tapahtuneet virheet, jotka ovat riittävän selviä sen ratkaistaviksi.

Verovelvollisen oikeusturvan kannalta on tärkeätä, että verotus ensi asteen menettelyssä suoritetaan hyvin. Tässä on huomattava merkitys verovelvollisen kuulemisella verotusta toimitettaessa. Tarkoituksena on lähivuosien aika-

na selvittää mahdollisuudet kehittää järjestelmä, jossa kaikille verovelvollisille lähetettäisiin verotusta toimitettaessa verotusehdotus tiedoksi. Verovelvollisella olisi tällöin mahdollisuus antaa veroilmoituksensa tarvittavaa lisäselvitystä ennen lopullista verotuspäätöstä. Tällä uudistuksella parannettaisiin huomattavasti verovelvollisen oikeusturvaa ja muutoksenhaun tarve vähenisi. Tästä syystä ei ole pidettävä tankoitusmenetelmänä tässä vaiheessa muodostaa tutkijalautakunnasta erillistä muutoksenhakustetta, vaan veronoikeyssäännöstöä olisi edelleen kehitettävä. Tutkijalautakunnan uudistaminen edellä mainitulla tavalla aiheuttaisi myös suuria kustannuksia, koska lautakunnalle olisi palkattava omat esittelijät, joita ei enää voitaisi käyttää verotustöissä.

Esityksessä ehdotetaan, että verolautakunta käsittelee kaikki lääninoikeudelle säännönmukaisesta verotuksesta tehdyt valitukset oikaisuasioina. Verovelvollisen ei kuitenkaan ehdotuksen mukaan olisi pakko tehdä oikaisuvaatimusta verolautakunnalle, koska tämä merkitsisi yhtä lisävaihetta muutoksenhakujärjestelmässä ja hidastaisi asian lopullista ratkaisua niissä asioissa, joissa verolautakunta ei muuttaisi tekemäänsä päätöstä. Lääninoikeudelle tehdyt valitukset olisi jätettävä aina verotoimistoon, kun ne nykyisin voidaan jättää myös lääninoikeuteen. Verovelvollisten ja veronsaajien edustajien kuulemisen vastapuolen tekemistä valituksista sekä vastaselitysten vaatimisen hoitaisi verotoimisto. Nykyisen käytännön mukaan lääninoikeus hoitaa osittain nämä tehtävät. Valitusaikaa säännönmukaisessa verotuksessa tehtyyn verotuspäätökseen ehdotetaan pidennettäväksi yleensä samaksi kuin verolautakunnalle tehtävän oikaisuvaatimuksen tekoaika eli viideksi vuodeksi verotuksen toimittamisuotta seuraavan vuoden alusta. Perustevalitus poistettaisiin ehdotuksen mukaan tarpeettomana valitusajan pidentymisen myötä. Muutosta olisi näin ollen oikeus hakea nykyisestä poike-

ten myös veron määrään viiden vuoden valitusajan kuluessa.

Verotuspäätökset ovat yleensä täytäntöönpanokelpoisia ilman lainvoimaisuutta. Valitusajan yleinen pidentyminen lisäisi ilman lainvoimaa täytäntöön pantavien verotuspäätösten määrää huomattavasti. Verotuksen lainvoimaiseksi tulon ajankohdan siirtyminen nykyistä myöhäisemmäksi niissä asioissa, joissa valitusta ei ole pantu vireille lyhyessä ajassa verotuspäätöksen tekemisen jälkeen, saattaa aiheuttaa veron perimisen loppuunsaattamisen lykkäytymistä joissakin tapauksissa. Hallitus antaa tarvittaessa eduskunnalle erillisen esityksen tästä aiheutuviksi muutoksiksi lainsäädäntöön.

Ehdotettu uudistus vähentäisi lääninoikeuksien ratkaistaviksi tulevien valitusten määrää arviolta 15 prosentilla. Oikaisukäsittelyssä hylätyt ja osittain hyväksytyt valitukset tulisivat lääninoikeuteen nykyistä paremmin valmisteluina. Myös tämä vähentäisi jossain määrin muutoksenhakuviranomaisten työtä. Uudistus lisäisi verotoimistojen työ määrää. Määrällisen lisästarpeen ohella verotoimistojen työn vaatimustaso lisääntyisi. Verolautakunnan päätösten valmistelu ja esittely edellyttäisivät verotukseen hyvin perehtyneiden henkilöiden lisäämistä. Kuulemismenettelyn lisääntyminen vaatisi myös toimistohenkilöstön lisäämistä. Uudistuksen läpivieminen vaatisi myös tehokasta atk:n hyväksikäyttöä. Verohallitukseen olisi tätä varten palkattava atk:n suunnittelu- ja käyttöhenkilöstöä. Verohallinnon henkilöstön lisätarve nousee arviolta pariin kymmeneen henkilöön. Henkilöstön kokonaislisätarpeeseen vaikuttavat myös muut vireillä olevat uudistukset, jotka saattavat vähentää henkilöstötarvetta. Verotoimistojen henkilöstötarpeen vireillä olevan kokonaiselvityksen valmistuttua voidaan myös tämän uudistuksen vaikutukset henkilöstön määrään ottaa tarkemmin huomioon.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

82 §. Pykälän 1 momentin mukaan veronoikey verovelvollisen hyväksi on tehtävä, jos verovelvolliselle laskuvirheen tai siihen verrattavan erehdyksen tahi sen johdosta, että verolautakunta ei ole asiaa joltakin osalta tutkinut, taikka puutteellisen tai virheellisen selvityksen

tahi muun ilmeisen virheen johdosta on pantu liikaa veroa. Lääninoikeuden käsiteltäviksi joutuvien asioiden vähentämiseksi on tarkoituksenmukaista, että mahdollisimman monet verotuksessa sattuneet virheet pyritään oikaisemaan verolautakunnassa. Tästä syystä oikaisumahdolli-

suutta ei ole tarpeen rajata ilmeisiin virheisiin. Verotuspäätöstä voitaisiin näin ollen muuttaa verovelvollisen eduksi aina, kun verolautakunta asiaa harkittuaan tulisi asiasta toisenlaiseen lopputulokseen kuin aikaisemmin. Tämän menettelyn mahdollistamiseksi pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana "ilmeisen".

Veronoikaisu verovelvollisen hyväksi voidaan 82 §:n 2 momentin mukaan tehdä viimeistään verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa. Ehdotuksen mukaan viiden vuoden aika laskettaisiin säännönmukaisen verotuksen toimittamisvuotta seuraavan vuoden alusta myös silloin, kun oikaisu koskee jälkiverotusta tai uudelleen toimitettua verotusta.

Pykälän 3 momentin mukaan veronoikaisu pannaan vireille kirjallisella vaatimuksella tai viranomaisen aloitteesta. Lainkohdassa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi, että verolautakunnan on omasta aloitteestaan käsiteltävä verovelvollisen säännönmukaisesta verotuksesta lääninoikeudelle tekemä valitus veronoikaisuasiana. Pakollinen oikaisukäsittely ei ehdotuksen mukaan koskisi verolautakunnan veronoikaisua, jälkiverotusta tai muutoksenhakuviranomaisen uudelleen verolautakunnan toimitettavaksi palauttamaa verotusta koskevasta päätöksestä tehtyä valitusta, koska mainitut menettelyt sinänsä ovat verolautakunnan päätöksen muuttamista. Tämä ei kuitenkaan estäisi verolautakuntaa oikaisemasta myös näitä asioita koskevista päätöksissä havaittuja virheitä. Voimassa olevan 82 §:n 1 momentin mukaan oikaistavaksi ei voisi tulla sellainen asia, jonka tutkijalautakunta on muistutukseen antamallaan päätöksellä ratkaissut.

Jos valitus hyväksyttäisiin kokonaisuudessaan oikaisukäsittelyssä, asia ei ehdotuksen mukaan tulisi lainkaan muutoksenhakuviranomaisessa käsiteltäväksi. Oikaisupäätöksestä ei olisi tässä tapauksessa edes ilmoitettava lääninoikeudelle. Jos verovelvollinen katsoisi, ettei hänen vaatimuksiaan olisi hyväksytty verolautakunnassa, olisi hänen saadakseen asian lääninoikeuden käsiteltäväksi valitettava verolautakunnan päätöksestä. Jos vaatimus hylättäisiin verolautakunnan käsittelyssä kokonaan tai osittain tai jos asian ratkaiseminen ei kuuluisi verolautakunnan toimivaltaan, lautakunta siirtäisi asian viran puolesta lääninoikeuden käsiteltäväksi. Verolautakunnan tulisi perustella hylkäävä päätöksensä. Kokonaan hyväksyvää päätöstä ei työn säästämiseksi sen sijaan olisi perusteltava, koska ve-

ronsaajien edustajat ovat läsnä päätöstä tehtäessä. Asian siirtäminen lääninoikeudelle tulisi ilmetä verolautakunnan kokouksen pöytäkirjan otteesta, joka toimitettaisiin verovelvolliselle.

Ehdotuksessa poiketaan siitä yleisestä periaatteesta, että hallintolainkäytössä valittajan tulee saada asiansa sen laissa säädetyn muutoksenhakuviranomaisen käsiteltäväksi, jolle hän on muutoksenhaun osoittanut. Nykyisen säännöksen mukaan lääninoikeus on joutunut antamaan päätöksen sille osoitettuun valitukseen, vaikka verolautakunta olisi hyväksynyt valituksessa esitetyt vaatimukset kokonaisuudessaan oikaisemalla verotusta. Hallintotaloudellisesti on kuitenkin tarkoituksenmukaista, että pyritään mahdollisimman yksinkertaisiin menettelyihin, joilla verovelvollisen oikeusturvaa voidaan parantaa.

Veronoikaisua koskeva asia on, mikäli mahdollista, käsiteltävä loppuun kuudessa kuukaudessa oikaisuvaatimuskirjelmän saapumisesta verotoimistoon. Oikaisuasioiden lisääntyessä ehdotetulla tavalla saattaa laissa oleva kuuden kuukauden aika osoittautua joissakin veropiireissä liian lyhyeksi. Kun määräaika ei kuitenkaan ole ehdoton, sitä ei ehdoteta pidentettäväksi. Määräaika ehdotetaan laskettavaksi myös valituksen osalta sen saapumisesta verotoimistoon.

82 a §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi 82 §:n 2 momenttia vastaavat maksuunpanon oikaisua koskevat muutokset.

93—95 §. Lainkohdissa säädetään lääninoikeudelle tehtävästä muutoksenhausta verotuspäätökseen. Säännönmukainen valitus säännöllään 93 §:ssä ja säännökset perustevalituksesta ovat 94—95 §:ssä. Perustevalitusta koskeva 94 § ehdotetaan kumottavaksi. Tästä syystä 93 §:ssä olevaa valitusaikaa koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi.

Verovelvollisella on voimassa olevan 94 §:n mukaan oikeus valittaa verotuksesta pidemmän eli viiden vuoden valitusajan kuluessa sillä perusteella, että verotus on toimitettu lakia virheellisesti soveltaen tai että asiaa verolautakunnassa käsiteltäessä on tapahtunut erehdys tai menettelyvirhe, jonka voidaan otaksua vaikuttaneen asian ratkaisuun. Tällainen verotuksen perustetta koskeva valitus tehdään lääninoikeudelle. Myös veron määrää koskeva valitus voidaan eräissä tapauksissa tehdä perustevalituksena. Tämä voi tulla kysymykseen, jos veroa on määrätty muussa kunnassa kuin siinä, jonka verolautakunnalle veroilmoitus on annettu, taik-

ka jos liike-, ammatti- tai kiinteistötulosta tahi osuudesta yhtymän henkilökohtaiseen tuloon on määrätty kunnallisveroa muussa kunnassa kuin mistä verovelvollinen on ilmoittanut sen saaneensa.

Raja perustevalituksen ja säännönmukaisen valituksen väliltä on oikeuskäytännössä jatkuvasti supistunut ja nykyisin lähes poistunut. Valitus on yleensä hyväksytty, jos verotuksessa on todettu virhe verovelvollisen vahingoksi. Verovelvollisen oikeusturva ei vaadi verotuksen perustetta koskevan ja muun virheen välisen eron tekemistä eikä ole tarkoituksenmukaista käyttää muutoksenhakuviranomaisen voimavaroja sen selvittämiseen, koskeeko hallintopäätöksessä todettu virhe verotuksen perustetta vai ei. Tästä syystä perustevalitusta koskevat säännökset ehdotetaan kumottaviksi.

Nykyisen 93 §:n 1 momentissa olevan säännöksen mukaan säännönmukainen valitus, joka on paitsi verovelvollisen myös veronsaajien käytettävissä, on tehtävä kolmenkymmenen päivän kuluessa sen päivän jälkeen, jona tutkijalautakunnan ilmoitus valitusajan alkamisesta on julkipantu. Perustevalituksen poistamisen takia tätä valitusaikaa on tarpeen pidentää. Verovelvollisella on oikeus vaatia veronoikaisua säännönmukaiseen verotukseen verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa. Perustevalituksella on nykyisin sama määräaika. Näistä syistä verovelvollisen valitukselle ehdotetaan samaa aikaa kuin veronoikaisulla on. Valitusajaksi ehdotetaan säänneltäväksi pykälän 2 momentissa. Ehdotuksen mukaan valitusajaksi säännönmukaisesta verotuksesta olisi viisi vuotta verotuksen toimittamisvuotta seuraavan vuoden alusta. Valitusajaksi päätökseen, joka koskee veronoikaisua, maksuunpanon oikaisua, jälkiverotusta tai muutoksenhakuviranomaisen uudelleen verolautakunnan toimitettavaksi palauttamaa verotusta, päättyisi ehdotuksen mukaan samaan aikaan kuin samaa verovuotta koskeva valitusajaksi säännönmukaisesta verotuksesta.

Jos edellä mainitut asiat käsiteltäisiin verolautakunnassa verotusvuotta seuraavan viiden vuoden lopulla tai joissakin tapauksissa sen jälkeenkin niin, ettei verovelvollisella edellä selostetulla tavalla olisi valitusaikaa jäljellä vähintään 60 päivää päätöksen tiedoksi saannista, hänellä olisi kuitenkin ehdotuksen mukaan 60 päivän valitusajaksi. Edellä selostetulla tavalla vältettäisiin veroasioiden vireilläolo yleensä

muutoin kuin muutoksenhakuviranomaisessa yli viisi vuotta verotuksen toimittamisvuotta seuraavan vuoden alusta lukien. Ehdotuksen mukaan verovelvollisen valitusajaksi esimerkiksi vuodelta 1981 toimitettavaan verotukseen päättyisi vuoden 1987 lopussa. Jos häntä jälkiverotettaisiin vuodelta 1981 vuoden 1987 loppupuolella niin, että hän saisi verotuspäätöksen tiedokseen marras- tai joulukuussa taikka vasta vuoden 1988 puolella, jatkuisi valitusajaksi normaalin viiden vuoden ajan.

Perustevalituslainsäädännön poistaminen verotuslaista ja valitusajan muuttaminen ehdotetulla tavalla aiheuttaisivat sen, että verojen ja maksujen perimisestä ulosottoon annettun lain (367/61) 8 §:ssä tarkoitettu perustevalitus tulisi nykyistä enemmän sovellettavaksi verotuslaissa tarkoitettuihin päätöksiin. Ulosottomiehelle jätetty perustevalitus olisi edelleen lähetettävä lääninoikeudelle eikä vero toimistolle, koska lääninoikeuden on lyhyessä määräajassa tehtävä päätös valitukseen liittyvään ulosoton keskeytys hakemukseen. Lääninoikeuden toimittama valituskirjan verotoimistoon asia olisi käsiteltävä tässä esityksessä ehdotetulla tavalla.

Jos verovelvollinen on tehnyt veromuistutuksen tutkijalautakunnalle, olisi hänen, jos hän ei tutkijalautakunnan päätökseen tyydy, valitettava lääninoikeudelle 60 päivän kuluessa siitä, kun tutkijalautakunnan ilmoitus valitusajan alkamisesta on julkipantu. Tämä lyhyempi valitusajaksi johtuu siitä, että valittajalla on muutoksenhakuviranomaisen päätös, johon yleensä on haettava muutosta lyhyen muutoksenhakuajan kuluessa. Muutoksenhakuajan verolautakunnan päätökseen siltä osin kuin muistutusta tutkijalautakuntaan ei ole tehty olisi edellä selostettu viisi vuotta verotuksen toimittamisvuotta seuraavan vuoden alusta lukien.

Veronsaajien valitusajaksi olisi ehdotuksen mukaan säännönmukaisesta verotuksesta 60 päivää tutkijalautakunnan valitusajan alkamisesta koskevan ilmoituksen julkipanosta. Muissa kuin säännönmukaisesta verotuksesta koskevissa valituksissa veronsaajien valitusajaksi olisi 60 päivää päätöksen teosta. Verotusasiamiehen ja lääninveroviraston valitusajaksi määräytyisi verovelvollisen kotikunnassa noudatettavan valitusajan mukaan ja valtion- ja kunnanasiamiehen valitusajaksi siinä kunnassa noudatettavan valitusajan mukaan, jonka verolautakunnassa asiamies toimii. Veronsaajien valitusajan määräytymisestä

ehdotetaan otettavaksi nimenomainen säännös lakiin, koska nykyisin käytännössä esiintyy epäselvyyttä asiassa.

Valitusajan määrittelyllä tarkoitetaan valitusajan päättymistä, joten estettä valituksen tekemiselle säännönmukaisesta verotuksesta heti verotuksen päättymisen jälkeen ei ole.

Muutoksenhakuviranomainen olisi ehdotuksen mukaan, niin kuin nykyisinkin, sen läänin lääninoikeus, jonka alueella verovelvollisen kotikunta on. Valitus on voimassa olevan säännöksen mukaan jätettävä joko verotoimistoon tai lääninoikeuteen. Veronoikaisuun ehdotettavien muutosten takia ehdotetaan, että valitus aina jätettäisiin verotoimistoon. Tämä koskisi myös veronsaajien tekemiä valituksia, vaikkei oikaisusäännöstä ehdotuksen mukaan niihin sovellettaisiakaan. Valituksen nopeata käsittelyä varten olisi tarkoituksenmukaista, että valitus jätettäisiin sen veropiiriin verotoimistoon, jossa toimivan verolautakunnan päätökseen tai jonka toimittamaan maksuunpanoon muutosta haetaan. Verovelvollisen olisi joissakin tapauksissa vaikeata tietää, mikä olisi edellä tarkoitettulla tavalla oikea verotoimisto. Tästä syystä ehdotuksen mukaan valitus voidaan jättää mihin tahansa verotoimistoon, jonka tulee, jos asian käsittely ei kuulu sille, siirtää asia asianomaiseen verotoimistoon.

Nykyisen 93 §:n 3 momentin säännös valitusajasta veronoikaisuun, jälkiverotukseen ja muutoksenhakuviranomaisen uudelleen verolautakunnan toimitettavaksi palauttamassa asiassa annettuun päätökseen sisältyy muutettuna ehdotettuun 93 §:n 2 momenttiin, ja 4 momentissa oleva säännös oikeudesta valittaa yhdellä valituskirjalla useammassa kunnassa toimitettuihin verotuksiin on ehdotetussa 1 momentissa.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös 1 ja 2 momentin soveltamisesta valitettaessa verojohtajan 89 §:n 2 momentin nojalla tekemästä päätöksestä, jolla muu henkilö kuin verovelvollinen on määrätty tämän kanssa yhteisvastuulliseksi verosta tai sen osasta. Voimassa olevan lain mukaan päätökseen on voinut hakea muutosta perustevalituksella.

Valitusten käsittelyä verotoimistossa ja lääninverovirastossa koskevat säännökset on ehdotuksessa sijoitettu uuteen 93 a §:ään. Valitus olisi sen saavuttua verotoimistoon käsiteltävä edellä 82 §:n perusteluissa selvitettyllä tavalla veronoikaisuna. Sen jälkeen verotoimiston olisi,

jos valitus joltakin osalta jätetään tutkimatta tai hylätään, kuultava verovelvollisen valituksesta valtion- ja kunnanasiamiestä ja näiden valituksesta verovelvollista. Vastineiden osalta olisi vielä varattava vastapuolelle mahdollisuus vastaselityksen antamiseen. Nykyisin lääninoikeudet saattavat pyytää vastaselitykset nimismiesten ja maistraattien välityksellä. Tämä ei ole hallintokäytännön eikä verovelvollisen oikeusturvan kannalta tarkoituksenmukaista, koska se edellyttää runsasta asiakirjojen lähettämistä. Verovelvollinen voi verotoimistosta saada myös ohjausta vastaselityksen antamista varten. Tästä syystä vastaselitys olisi verotoimiston pyydettävä. Vastaselitys olisi verovelvolliselta pyydettävä aina, kun veronsaajan edustaja vastustaa valituksen hyväksymistä. Jos taas valtion- tai kunnanasiemies ehdottaa valituksen hyväksymistä, vastaselitystä ei tarvita, kun verolautakunta voi ottaa asian uudelleen oikaistavaksi.

Valitusasiakirjat olisi lähetettävä viipymättä verojohtajan lausunnon ohella lääninoikeudelle. Paitsi verotuksen perusteena olleita asiakirjoja sekä vastinetta ja vastaselitystä asiakirjoihin olisi liitettävä ote sen verolautakunnan kokouksen pöytäkirjasta, jossa veronoikaisuasia on käsitelty, samoin kuin ote tutkijalautakunnan pöytäkirjasta, jos asia on siellä käsitelty. Jos valitus koskee vain maksuunpanoa, ote veroluettelosta ja maksuunpanon oikaisua koskevan päätöksen jäljennös olisi liitettävä mukaan. Nykyisten säännösten edellyttämää käytäntöä, jonka mukaan veroluettelon ote ja ote verolautakunnan säännönmukaista verotusta koskevan päätöksen pöytäkirjasta on aina liitettävä mukaan, ei ole tarkoituksenmukaista jatkaa, koska näitä asiakirjoja ei yleensä tarvita ja niiden valmistaminen aiheuttaa lisäksi runsaasti työtä.

Valitus lääninverolautakunnan toimittamasta verotuksesta olisi myös jätettävä verotoimistoon. Tällainen valitus olisi käsiteltävä lääninverolautakunnassa oikaisuasiana. Eri veronsaajien kuuleminen on näissä asioissa viivästyttänyt eniten valitusten käsittelyä. Asioiden nopeamman etenemisen turvaamiseksi ehdotetaan 93 a §:n 2 momentissa säädettäväksi, että verovelvollisen valituksesta kuultaisiin yleensä veronsaajien edustajina vain kotikunnan kunnanasiamiestä ja lääninverolautakunnassa toimivaa verotusasiamiestä. Niin sanottujen sivukuntien kunnanasiemiehiä kuultaisiin vain tarvittaessa. Tämä olisi tarpeen esimerkiksi silloin, kun va-

lituksessa on kysymys tulon jaosta eri kuntien kesken. Tällöinkin olisi kuultava vain niitä kuntia, joiden tulon jakoon valitus voi vaikuttaa. Jonkin veronsaajan valituksesta olisi verovelvollisen lisäksi kuultava vain niitä kuntia, joiden tulo-osuuteen valitus saattaa vaikuttaa alentavasti.

Kotikunnan verotoimiston, johon valitus yleensä jätettäisiin, olisi ehdotuksen mukaan kuultava heti kunnanasiamiestä, minkä jälkeen asiakirjat lähetettäisiin lääninverovirastolle. Muun kuulemisen hoitaisi lääninverovirasto vastaavalla tavalla kuin edellä on selostettu paikallisen verolautakunnan toimittaman verotuksen osalta. Ennen kuulemistä valitus olisi käsiteltävä oikaisuasiana lääninverolautakunnassa.

Joissakin suurissa veropiireissä saattaa verovelvollisen kotikunnan kunnanasiamiehen kuuleminen viedä niin paljon aikaa, että on tarkoituksenmukaista aloittaa valituksen oikaisukäsittely lääninverovirastossa heti valituksen saavuttua verotoimistoon. Tällaisia tilanteita varten saat- ta olla tarpeellista antaa hallinnollisessa järjestyksessä ohjeet siitä, missä tapauksissa asiakirjat on heti lähetettävä oikaisua varten lääninverovirastoon, jolloin kotikunnan kunnanasiamiehen lausunto olisi pyydettyä joko lääninverovirastosta tai kotikunnan verotoimistosta esimerkiksi valitusasiakirjoista tehtävien jäljennösten perusteella.

Perustevalituksen poistamisesta johtuvan sanonnallisen korjauksen lisäksi ehdotetaan 95 §:ää muutettavaksi siten, että kahdessa tai useammassa kunnassa tapahtuneet samaa tuloa tai varallisuutta koskeneet verotukset voi ilmoittaa lääninoikeuden käsiteltäviksi verojohtajan ja ulosottomiehen lisäksi lääninveroviraston asiaomainen virkamies sekä lääninhallituksen virkamiehen sijasta lääninoikeuden asianomai- nen virkamies.

112 §. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan perustevalituksen poistamisen aiheuttamaa teknistä muutosta.

113 §. Pykälän 5 momentin säännöstä valitusajasta verojohtajan muutoksenhakuviranomaisen päätöksen perusteella tekemään maksuunpanon oikaisemiseen ehdotetaan muutettavaksi siten, että valitusajaksi olisi 60 päivää päätöksen tiedoksi saannista. Kun päätös annetaan tiedoksi erityistiedoksiannolla, ei viiden vuoden valitus- aikaa ole tarpeen pitää voimassa.

Voimaantulo ja soveltaminen. Uudistus ehdotetaan saatettavaksi voimaan mahdollisimman nopeasti eduskunnan hyväksyttyä ehdotuksen. Ehdotuksessa pyritään siihen, että veroasia ei tulisi muutoksenhaun tai itseoikaisun kohteeksi enää viiden vuoden kuluttua säännönmukaisen verotuksen toimittamisvuoden päättymisestä. Tätä koskevat säännökset ovat ehdotuksen 82 §:n 2 momentissa, 82 a §:n 1 momentissa ja 93 §:n 2 momentissa. Voimassa olevien säännösten mukaan on mahdollista, että esimerkiksi viidentenä säännönmukaisen verotuksen toimit- tamisvuotta seuraavana vuotena toimitettuun jälkiverotukseen haetaan muutosta perustevali- tuksella tai veronoikaisulla viiden vuoden ku- luessa jälkiverotuksen toimittamisvuoden pääty- misestä. Tämän vuoksi ehdotetaan lain taanneh- tivan vaikutuksen estämiseksi, että valituksiin ja oikaisuvaatimuksiin niistä verotuksista, jotka ovat päättyneet ennen lain voimaantuloa, so- vellettaisiin valitusajan ja oikaisuvaatimuksen tekoajan osalta nyt voimassa olevaa lakia, jos se on tältä osin verovelvolliselle uutta lakia edullisempi.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskun- nan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

verotuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 94 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1974 annetuilla laeilla (1023/74 ja 1025/74), sekä

muutetaan 82 §, 82 a §:n 1 momentti, 93 ja 95 §, 112 §:n 4 momentti sekä 113 §:n 5 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 82 § muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1974 ja 23 päivänä joulukuuta 1977 annetuilla laeilla (1024/74 ja 1002/77), 82 a §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa, 93 § muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1974 ja 25 päivänä heinäkuuta 1975 annetuilla laeilla (1023/74 ja 611/75), 95 § ja 112 §:n 4 momentti 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1023/74) sekä 113 §:n 5 momentti 12 päivänä kesäkuuta 1964 annetussa laissa (321/64), sekä

lisätään lakiin uusi 93 a § seuraavasti:

82 §

Jos verovelvolliselle laskuvirheen tai siihen verrattavan erehdyksen vuoksi tahi sen johdosta, että verolautakunta ei ole asiaa joltakin osalta tutkinut, on, hänen sitä aiheuttamattaan, jäänyt panematta säädetty vero tai osa siitä, tai jos verovelvolliselle on mainitusta syystä tai puutteellisesta tai virheellisestä selvityksestä johtuneen taikka muun virheen johdosta pantu liikaa veroa, on verotus oikaistava, jollei asiaa ole veromuistutukseen tai valitukseen annetulla päätöksellä ratkaistu (*veronokaisu*).

Veronokaisu verovelvollisen vahingoksi voidaan tehdä viimeistään verotuksen toimittamisvuotta seuraavien kahden vuoden kuluessa. Veronokaisu verovelvollisen hyväksi voidaan tehdä viimeistään säännönmukaisen verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa tai myöhemminkin, jos verovelvollinen on säännönmukaisen verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa tehnyt 3 momentissa tarkoitetun kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimus jälkiverotuksesta tai muutoksenhakuviranomaisen uudelleen verolautakunnan toimitettavaksi palauttamaa verotusta koskevasta päätöksestä saadaan kuitenkin tehdä tämän määräajan estämättä 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona verovelvollinen on saanut päätöksestä tiedon. Jos veronokaisu tehdään verovelvollisen vahingoksi, hänelle on, mikäli mahdollista, ennen oikaisun tekemistä varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

Veronokaisu pannaan vireille verovelvollisen tai muun 91 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhakuun oikeutetun kirjallisesta vaatimuksesta tahi viranomaisen aloitteesta. Verolautakunnan

on käsiteltävä verovelvollisen tai muun 91 §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilön säännönmukaisesta verotuksesta tekemä valitus veronokaisuna. Jos valituksessa tarkoitetun asian tutkiminen ei kuulu 1 momentin nojalla verolautakunnan toimivaltaan tai jos siinä esitetty vaatimus hylätään, verolautakunnan on siirrettävä asia tältä osin lääninoikeuden käsiteltäväksi. Veronokaisua koskeva asia on, mikäli mahdollista, käsiteltävä loppuun kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuskirjelmä tai valitus on saapunut verotoimistoon.

82 a §

Jos maksuunpanossa on sattunut laskuvirhe tai siihen verrattava erehdys, verotoimiston on oikaistava maksuunpano. Maksuunpanon oikaisu verovelvollisen vahingoksi voidaan tehdä viimeistään kahden vuoden kuluessa sitä seuranneen kalenterivuoden alusta, jona maksuunpano on tapahtunut. Maksuunpanon oikaisu verovelvollisen hyväksi voidaan tehdä viimeistään säännönmukaisen verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa tai myöhemminkin, jos verovelvollinen on säännönmukaisen verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa tehnyt kirjallisen maksuunpanon oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimus veronokaisua, jälkiverotusta tai muutoksenhakuviranomaisen uudelleen verolautakunnan toimitettavaksi palauttamaa verotusta koskevasta maksuunpanosta saadaan kuitenkin tehdä tämän määräajan estämättä 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona verovelvollinen on saanut päätöksestä tiedon. Jos maksuunpanon oikaisu tehdään verovelvollisen vahingoksi, hänelle on, mikäli

mahdollista, ennen oikaisun tekemistä varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

93 §

Verovelvollinen tai muu 91 §:n mukaan muutoksenhakuun oikeutettu voi, olipa veromuistutus tehty tai ei, hakea muutosta valittamalla sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella verovelvollisen kotikunta on tai häntä on henkilökohtaisista tuloista verotettu, taikka jos hänellä ei ole valtakunnassa kotikuntaa eikä häntä ole täällä verotettu henkilökohtaisista tuloista, Uudenmaan lääninoikeudelta. Jos puolisoilla, joihin tulo- ja varallisuusverolain mukaan sovelletaan puolisoita koskevia säännöksiä, on eri kotikunta, haetaan muutosta sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella miehen kotikunta on. Muutosta yhtymän tulon ja varallisuuden vahvistamiseen sekä niiden jakoon haetaan kuitenkin sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella yhtymän kotikunta on, tai, jos yhtymällä ei ole valtakunnassa kotikuntaa, Uudenmaan lääninoikeudelta. Muutoksenhaku on tehtävä kirjallisesti, ja valituskirja on toimitettava valitusajan kuluessa verotoimistoon. Jos verovelvollista on verotettu useammassa kunnassa, muutosta on oikeus hakea kaikkiin verotuksiin yhdellä muutoksenhakukirjalla.

Verovelvollisen tai muun 91 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhakuun oikeutetun valitus-aika on siltä osin kuin muutosta on haettu veromuistutuksella tutkijalautakunnalta 60 päivää sen päivän jälkeen, jona tutkijalautakunnan ilmoitus valitusajan alkamisesta on julkipantu siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan, ja muulta osin viisi vuotta sitä seuraavan vuoden alusta lukien, jona säännönmukainen verotus on toimitettu. Veronoikaisua, maksuunpanon oikaisua, jälkiverotusta tai muutoksenhakuviranomaisen uudelleen verolautakunnan toimitettavaksi palauttamaa verotusta koskevasta päätöksestä saadaan kuitenkin valittaa tämän määräajan estämättä 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona verovelvollinen on saanut päätöksestä tiedon. Edellä 91 §:n 2 momentissa mainittujen viranomaisten valitus-aika on säännönmukaisesta verotuksesta 60 päivää sen päivän jälkeen, jona tutkijalautakunnan ilmoitus valitusajan alkamisesta on edellä mainitulla tavalla julkipantu, ja muissa asioissa 60 päivää päätöksen tekemisestä. Verotus-asiamiehen ja lääninveroviraston valitus-aika määräytyy verovelvollisen kotikunnan mukaan sekä

valtion- ja kunnan-asiamiehen valitus-aika sen kunnan mukaan, jossa olevassa verolautakunnassa asiamies toimii. Kunnanhallituksen valitus-aika määräytyy asianomaisen kunnan mukaan sekä seurakunnan ja kansaneläkelaitoksen valitus-aika sen kunnan mukaan, jossa kirkollisvero ja kansaneläkevakuutusmaksu on maksuunpantu.

Mitä tässä pykälässä on säädetty, on noudatettava haettaessa muutosta 89 §:n 2 momentin nojalla annettuun verojohtajan päätökseen.

93 a §

Verotoimiston tulee, sen jälkeen kun 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön tekemä valitus on käsitelty 82 tai 82 a §:ssä tarkoitetulla tavalla, varata 91 §:n 2 momentissa mainitun viranomaisen tekemästä valituksesta verovelvolliselle sekä 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön tekemästä valituksesta valtion- ja kunnan-asiamiehelle tilaisuus vastineen ja tarvittaessa vastaselityksen antamiseen. Valituskirja vastineeseen ja vastaselityksineen sekä verotuksen perusteena olleet asiakirjat on lähetettävä viipymättä lääninoikeudelle. Asiakirjoihin on liitettävä ote verolautakunnan 82 §:ssä tarkoitetun kokouksen pöytäkirjasta tai jäljennös 82 a §:ssä tarkoitetusta verotoimiston päätöksestä sekä ote tutkijalautakunnan pöytäkirjasta, jos asia on tutkijalautakunnassa käsitelty. Maksuunpanoa koskevaan valitukseen on liitettävä ote veroluettelosta. Asiakirjoihin on liitettävä myös verojohtajan lausunto valituksesta ja selvitys valitusajan alkamisesta.

Jos valitus on tehty lääninverolautakunnan toimittamasta verotuksesta, verotoimiston tulee, varattuaan 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön tekemästä valituksesta kunnan-asiamiehelle tilaisuuden vastineen antamiseen, lähettää viipymättä valituskirja vastineineen ja verotuksen perusteena olleet asiakirjat lääninverovirastolle. Asiakirjoihin on liitettävä ote lääninverolautakunnan pöytäkirjasta ja selvitys valitusajan alkamisesta. Lääninveroviraston tulee, sen jälkeen kun 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön tekemä valitus on käsitelty 82 §:ssä tarkoitetulla tavalla lääninverolautakunnassa, varata 91 §:n 2 momentissa mainitun viranomaisen tekemästä valituksesta verovelvolliselle ja 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön tekemästä valituksesta verotus-asiamiehelle sekä tarvittaessa asianomaisen veropiirin verotoimiston välityksellä kunnan-asiamiehelle tilaisuus vastineen ja vastaselityksen antamiseen. Valituskirja

asiakirjoihin, joihin on myös liitettävä lääninverolautakunnan puheenjohtajan lausunto, on lähetettävä viipymättä lääninoikeudelle.

95 §

Jos verovelvolliselle on määrätty kahdessa tai useammassa kunnassa valtionveroa tai samasta tulosta kunnallisveroa, asia voidaan saattaa lääninoikeuden käsiteltäväksi valituksin myös siten, että sen veropiirin verojohtaja, jossa jokin verotuksista on toimitettu, taikka lääninveroviraston tai lääninoikeuden asianomainen virkamies tai ulosottomies ilmoittaa asian lääninoikeudelle. Asian vireillepanosta on verovelvolliselle annettava pyynnöstä todistus.

112 §

Jos verovelvolliselle on määrätty kahdessa tai useammassa kunnassa valtionveroa tai samasta tulosta kunnallisveroa ja kysymys hänen oikeasta verotuspaikastaan on saatettu valituksin lääninoikeuden ratkaistavaksi, verovelvollisella tai muulla verosta vastuussa olevalla henkilöllä on oikeus pyytää sellaisen veropiirin verojohtajaa, jossa jokin verotuksista on toimitettu, määräämään, mikä sanotuista veroista on maksettava muutoksenhausta riippumatta. Täten maksettavaksi on ensisijaisesti määrättävä se vero, joka on kokonaan tai osaksi maksettu tahi jonka suoritukseksi on käytetty ennakkoja. Verojohtajan on samalla määrättävä muussa kunnassa samasta tulosta tai varallisuudesta määrättyjen verojen pakkoperintä lykkääntymään, kunnes lääninoikeuden päätös verotuspaikasta tehtyyn valitukseen on annettu. Tarvittaessa on kirjoitettava uudet veroliput, erikseen sille verolle, joka

on maksettava muutoksenhausta riippumatta, ja erikseen muulle verolle. Tässä momentissa tarkoitettuun verojohtajan päätökseen ei saa hakea muutosta.

113 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun verojohtajan toimittamaan maksuunpanoon tai maksuunpanon oikaisemiseen verovelvollinen saa hakea muutosta 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona hän on saanut päätöksestä tiedon, ja 91 §:n 2 momentissa mainittu viranomaisen 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona päätös on tehty. Valituksesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 93 ja 93 a §:ssä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Tätä lakia sovelletaan niihin oikaisuvaatimuksiin ja valituksiin, jotka tehdään lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Ennen lain voimaantuloa verotoimistoon lausuntoa varten saapuneisiin ja sinne jätettyihin valituksiin voidaan soveltaa tämän lain 82 §:n 3 momentin ja 93 a §:n säännöksiä.

Jos oikaisuvaatimuksen teko aika tai valitus aika ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaan on pidempi kuin tässä laissa säädetty vastaava aika, sovelletaan sellaiselta vuodelta, jonka osalta säännönmukainen verotus on päätynyt ennen tämän lain voimaantuloa, toimitetusta verotuksesta tehtyyn oikaisuvaatimukseen ja valitukseen tältä osin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1982

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Mauno Forsman*

Laki

verotuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 94 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1974 annetuilla laeilla (1023/74 ja 1025/74), sekä

muutetaan 82 §, 82 a §:n 1 momentti, 93 ja 95 §, 112 §:n 4 momentti sekä 113 §:n 5 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 82 § muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1974 ja 23 päivänä joulukuuta 1977 annetuilla laeilla (1024/74 ja 1002/77), 82 a §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa, 93 § muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1974 ja 25 päivänä heinäkuuta 1975 annetuilla laeilla (1023/74 ja 611/75), 95 § ja 112 §:n 4 momentti 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1023/74) sekä 113 §:n 5 momentti 12 päivänä kesäkuuta 1964 annetussa laissa (321/64), sekä

lisätään lakiin uusi 93 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

82 §.

Jos verovelvolliselle laskuvirheen tai siihen verrattavan erehdyksen vuoksi tahi sen johdosta, että verolautakunta ei ole asiaa joltakin osalta tutkinut, on, hänen sitä aiheuttamattaan, jäänyt panematta säädetty vero tai osa siitä, tai jos verovelvolliselle on mainitusta syystä tai puutteellisesta tai virheellisestä selvityksestä johtuneen taikka muun *ilmeisen* virheen johdosta pantu liikaa veroa, on verotus oikaistava, jollei asiaa ole veromuistutukseen tai valitukseen annetulla päätöksellä ratkaistu (*veronoi-kaisu*).

Veronoi-kaisu verovelvollisen vahingoksi voidaan tehdä viimeistään verotuksen toimittamisvuotta seuraavien kahden vuoden kuluessa. Veronoi-kaisu verovelvollisen hyväksi voidaan tehdä viimeistään verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa tai myöhemminkin, jos verovelvollinen on verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa tehnyt *jäljempänä* 3 momentissa tarkoitetun kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Jos veronoi-kaisu tehdään verovelvollisen vahingoksi, hänelle on, mikäli mahdollista, ennen oikaisun suorittamista varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

Ehdotus

82 §

Jos verovelvolliselle laskuvirheen tai siihen verrattavan erehdyksen vuoksi tahi sen johdosta, että verolautakunta ei ole asiaa joltakin osalta tutkinut, on, hänen sitä aiheuttamattaan, jäänyt panematta säädetty vero tai osa siitä, tai jos verovelvolliselle on mainitusta syystä tai puutteellisesta tai virheellisestä selvityksestä johtuneen taikka muun virheen johdosta pantu liikaa veroa, on verotus oikaistava, jollei asiaa ole veromuistutukseen tai valitukseen annetulla päätöksellä ratkaistu (*veronoi-kaisu*).

Veronoi-kaisu verovelvollisen vahingoksi voidaan tehdä viimeistään verotuksen toimittamisvuotta seuraavien kahden vuoden kuluessa. Veronoi-kaisu verovelvollisen hyväksi voidaan tehdä viimeistään *säännönmukaisen* verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa tai myöhemminkin, jos verovelvollinen on *säännönmukaisen* verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa tehnyt 3 momentissa tarkoitetun kirjallisen oikaisuvaatimuksen. *Oikaisuvaatimus jälkiverotuksesta tai muutoksenhakuviranomaisen uudelleen verolautakunnan toimitettavaksi palauttamaa verotusta koskevasta päätöksestä saadaan kuitenkin tehdä tämän määräajan estämättä 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona verovelvollinen on saanut päätöksestä tiedon.* Jos veronoi-kaisu tehdään verovelvollisen vahingoksi, hänelle on, mi-

Voimassa oleva laki

Veronoikaisu pannaan vireille verovelvollisen tai muun 91 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhakuun oikeutetun kirjallisesta vaatimuksesta tai viranomaisen aloitteesta. Veronoikaisua koskeva asia on, mikäli mahdollista, käsiteltävä loppuun kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuskirjelmä on saapunut verotoimistoon.

82 a §.

Milloin havaitaan, että maksuunpanossa on sattunut laskuvirhe tai siihen verrattava erehdys, verotoimiston on oikaistava maksuunpano. Maksuunpanon oikaisu verovelvollisen vahingoksi voidaan tehdä viimeistään kahden vuoden kuluessa sitä seuranneen kalenterivuoden alusta, jona maksuunpano on tapahtunut. Maksuunpanon oikaisu verovelvollisen hyväksi voidaan tehdä viimeistään verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa, tai myöhemminkin, mikäli verovelvollinen on verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa tehnyt kirjallisen maksuunpanon oikaisuvaatimuksen. Jos maksuunpanon oikaisu tehdään verovelvollisen vahingoksi, hänelle on, mikäli mahdollista, ennen oikaisun suorittamista varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

93 §.

Verovelvollinen tai muu 91 §:n mukaan muutoksen hakuun oikeutettu voi, olipa veromuistutus tehty tai ei, hakea muutosta sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella verovelvol-

Ehdotus

käli mahdollista, ennen oikaisun *tekemistä* varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

Veronoikaisu pannaan vireille verovelvollisen tai muun 91 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhakuun oikeutetun kirjallisesta vaatimuksesta tai viranomaisen aloitteesta. *Verolautakunnan on käsiteltävä verovelvollisen tai muun 91 §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilön säännönmukaisesta verotuksesta tekemä valitus veronoikaisuna. Jos valituksessa tarkoitetun asian tutkiminen ei kuulu 1 momentin nojalla verolautakunnan toimivaltaan tai jos siinä esitetty vaatimus hylätään, verolautakunnan on siirrettävä asia tältä osin lääninoikeuden käsiteltäväksi.* Veronoikaisua koskeva asia on, mikäli mahdollista, käsiteltävä loppuun kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuskirjelmä *tai valitus* on saapunut verotoimistoon.

82 a §

Jos maksuunpanossa on sattunut laskuvirhe tai siihen verrattava erehdys, verotoimiston on oikaistava maksuunpano. Maksuunpanon oikaisu verovelvollisen vahingoksi voidaan tehdä viimeistään kahden vuoden kuluessa sitä seuranneen kalenterivuoden alusta, jona maksuunpano on tapahtunut. Maksuunpanon oikaisu verovelvollisen hyväksi voidaan tehdä viimeistään säännönmukaisen verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa tai myöhemminkin, jos verovelvollinen on säännönmukaisen verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa tehnyt kirjallisen maksuunpanon oikaisuvaatimuksen. *Oikaisuvaatimus veronoikaisua, jälkiverotusta tai muutoksenhakuviranomaisen uudelleen verolautakunnan toimittavaksi palauttamaa verotusta koskevasta maksuunpanosta saadaan kuitenkin tehdä tämän määräajan estämättä 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona verovelvollinen on saanut päätöksestä tiedon.* Jos maksuunpanon oikaisu tehdään verovelvollisen vahingoksi, hänelle on, mikäli mahdollista, ennen oikaisun *tekemistä* varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

93 §

Verovelvollinen tai muu 91 §:n mukaan muutoksenhakuun oikeutettu voi, olipa veromuistutus tehty tai ei, hakea muutosta valittamalla sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueel-

Voimassa oleva laki

lisen kotikunta on tai häntä on henkilökohtaisista tuloista verotettu, taikka ellei hänellä ole valtakunnassa kotikuntaa eikä häntä ole täällä verotettu henkilökohtaisista tuloista, Uudenmaan lääninoikeudelta. Milloin puolisoilla, joihin tulo- ja varallisuusverolain mukaan sovelletaan puolisoita koskevia säännöksiä, on eri kotikunta, haetaan muutosta sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella miehen kotikunta on. Muutosta yhtymän tulon ja omaisuuden vahvistamiseen sekä niiden jakoon haetaan kuitenkin sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella yhtymän kotikunta on, tai ellei yhtymällä ole valtakunnassa kotikuntaa, Uudenmaan lääninoikeudelta. Muutoksenhaku on tehtävä kirjallisesti ja valituskirja on toimitettava *veropiirin* verotoimistoon *taikka lääninoikeuteen* viimeistään kolmantenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, jona tutkijalautakunnan ilmoitus valitusajan alkamisesta on julkipantu siten, kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan (*s ä ä n n ö n m u k a i n e n v a l i t u s*). Milloin verovelvollinen tai muu 91 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhakuun oikeutettu on valitusajan kuluessa tehnyt verolautakunnalle 82 §:n 3 momentissa tarkoitetun oikaisuvaatimuksen, luetaan kuitenkin hänen muutoksenhakuaikinsa verolautakunnan oikaisuvaatimuksen johdosta tekemän päätöksen 87 §:n mukaisesta tiedoksiantamisesta.

Jos muutoksenhakukirjelmä on annettu verotoimistoon, tulee verojohtajan, varattuaan valtion tai kunnan puolesta tehdyn valituksen johdosta verovelvolliselle sekä 91 §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilön tekemän valituksen johdosta valtion- ja kunnanasiamiehelle tilaisuuden vastineen antamiseen, lähettää viipymättä lääninoikeudelle valituskirja vastineineen ja verotuksen perusteena olleet asiakirjat sekä otteet verolautakunnan pöytäkirjasta ja veroluettelosta ynnä tutkijalautakunnan pöytäkirjasta, jos asia on tutkijalautakunnassa käsitelty. Vielä on asiakirjoihin liitettävä selvitys valitusajan alkamisesta sekä verojohtajan lausunto valituksesta. Milloin valitus on toimitettu lääninoikeuteen, lääninoikeuden tulee, jollei asiaa jätetä tutkittavaksi ottamatta tai esitettyä vaatimusta heti hylätä, varata verojohtajan tai, jos valitus on tehty lääninverolautakunnan toimittamasta verotuksesta, lääninverotoimiston välityksellä asianosaisille tilaisuus vastineen antamiseen ja vaatia tarpeelliset selvitykset ja lausunnot.

Ehdotus

la verovelvollisen kotikunta on tai häntä on henkilökohtaisista tuloista verotettu, taikka jos hänellä ei ole valtakunnassa kotikuntaa eikä häntä ole täällä verotettu henkilökohtaisista tuloista, Uudenmaan lääninoikeudelta. Jos puolisoilla, joihin tulo- ja varallisuusverolain mukaan sovelletaan puolisoita koskevia säännöksiä, on eri kotikunta, haetaan muutosta sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella miehen kotikunta on. Muutosta yhtymän tulon ja varallisuuden vahvistamiseen sekä niiden jakoon haetaan kuitenkin sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella yhtymän kotikunta on, tai, jos yhtymällä ei ole valtakunnassa kotikuntaa, Uudenmaan lääninoikeudelta. Muutoksenhaku on tehtävä kirjallisesti, ja valituskirja on toimitettava valitusajan kuluessa verotoimistoon. Jos verovelvollista on verotettu useammassa kunnassa, muutosta on oikeus hakea kaikkiin verotuksiin yhdellä muutoksenhakukirjalla.

Verovelvollisen tai muun 91 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhakuun oikeutetun valitusajan siltä osin kuin muutosta on haettu veromuistutuksella tutkijalautakunnalta 60 päivää sen päivän jälkeen, jona tutkijalautakunnan ilmoitus valitusajan alkamisesta on julkipantu siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan, ja muulta osin viisi vuotta sitä seuraavan vuoden alusta lukien, jona säännönmukainen verotus on toimitettu. Veronoikaisua, maksuunpanon oikaisua, jälkiverotusta tai muutoksenhakuviranomaisen uudelleen verolautakunnan toimitettavaksi palauttamaa verotusta koskevasta päätöksestä saadaan kuitenkin valittaa tämän määräajan estämättä 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona verovelvollinen on saanut päätöksestä tiedon. Edellä 91 §:n 2 momentissa mainittujen viranomaisten valitusajaksi on säännönmukaisesta verotuksesta 60 päivää sen päivän jälkeen, jona tutkijalautakunnan ilmoitus valitusajan alkamisesta on edellä mainitulla tavalla julkipantu, ja muissa asioissa 60

Voimassa oleva laki

Ehdotus

päivää päätöksen tekemisestä. Verotusasiamiehen ja lääninveroviraston valitusaika määräytyy verovelvollisen kotikunnan mukaan sekä valtion- ja kunnanasiamiehen valitusaika sen kunnan mukaan, jossa olevassa verolautakunnassa asiamies toimii. Kunnanhallituksen valitusaika määräytyy asianomaisen kunnan mukaan sekä seurakunnan ja kansaneläkelaitoksen valitusaika sen kunnan mukaan, jossa kirkollisvero ja kansaneläkevakuutusmaksu on maksuunpantu.

Mitä tässä pykälässä on säädetty, on noudatettava haettaessa muutosta 89 §:n 2 momentin nojalla annettuun verojohtajan päätökseen.

Edellä 86 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa luetaan muutoksenhakuaika kuitenkin 91 §:n 1 momentin nojalla muutoksenhakuun oikeutettujen osalta 87 §:n mukaisesta tiedoksi antamisesta sekä 91 §:n 2 momentissa mainittujen viranomaisten osalta verolautakunnan päätöksen tekemisestä.

Milloin verovelvollista on verotettu useamassa kunnassa, hänellä on oikeus hakea muutosta kaikkiin verotuksiin yhdellä muutoksenhakukirjalla, joka on toimitettava joko 1 momentissa tarkoitettuun lääninoikeuteen tai johonkin asianomaisista verotoimistoista viimeksi päättyvän muutoksenhakuajan kuluessa.

93 a §

Verotoimiston tulee, sen jälkeen kun 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön tekemä valitus on käsitelty 82 tai 82 a §:ssä tarkoitettulla tavalla, varata 91 §:n 2 momentissa mainitun viranomaisen tekemästä valituksesta verovelvolliselle sekä 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön tekemästä valituksesta valtion- ja kunnan-asiamiehelle tilaisuus vastineen ja tarvittaessa vastaselityksen antamiseen. Valituskirja vastineeseen ja vastaselityksineen sekä verotuksen perusteena olleet asiakirjat on lähetettävä viipymättä lääninoikeudelle. Asiakirjoihin on liitettävä ote verolautakunnan 82 §:ssä tarkoitetun kokouksen pöytäkirjasta tai jäljennös 82 a §:ssä tarkoitetusta verotoimiston päätöksestä sekä ote tutkijalautakunnan pöytäkirjasta, jos asia on tutkijalautakunnassa käsitelty. Maksuunpanoa koskevaan valitukseen on liitettävä ote veroluettelosta. Asiakirjoihin on liitettävä myös verojohtajan lausunto valituksesta ja selvitys valitusajan alkamisesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jos valitus on tehty lääninverolautakunnan toimittamasta verotuksesta, verotoimiston tulee, varattuaan 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön tekemästä valituksesta kunnanasiamiehelle tilaisuuden vastineen antamiseen, lähettää viipymättä valituskirja vastineineen ja verotuksen perusteena olleet asiakirjat lääninverovirastolle. Asiakirjoihin on liitettävä ote lääninverolautakunnan pöytäkirjasta ja selvitys valitusajan alkamisesta. Lääninveroviraston tulee, sen jälkeen kun 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön tekemä valitus on käsitelty 82 §:ssä tarkoitetulla tavalla lääninverolautakunnassa, varata 91 §:n 2 momentissa mainitun viranomaisen tekemästä valituksesta verovelvolliselle ja 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön tekemästä valituksesta verotusasiamiehelle sekä tarvittaessa asianomaisen veropiirin verotoimiston välityksellä kunnanasiamiehelle tilaisuus vastineen ja vastaselityksen antamiseen. Valituskirja asiakirjoinaan, joihin on myös liitettävä lääninverolautakunnan puheenjohtajan lausunto, on lähetettävä viipymättä lääninoikeudelle.

94 §.

Jos verovelvollinen tai muu 91 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö tahtoo valittaa verotuksesta sillä perusteella, että verotus on toimitettu lakia virheellisesti soveltaen tai että asiaa verolautakunnassa käsiteltäessä on tapahtunut erehdys tai menettelyvirhe, jonka voidaan otaksua vaikuttaneen asian ratkaisuun, saa hän, mikäli asia koskee sellaista verotuksen perustetta, valittaa 93 §:ssä tarkoitettulle lääninoikeudelle samassa pykälässä mainittujen määräaikojen jälkeenkin (perustevalitus). Samalla tavoin haetaan muutosta 89 §:n 2 momentin nojalla annettuun verojohtajan päätökseen.

Milloin verovelvolliselle on määrätty valtionveroa taikka omasta henkilökohtaisesta tulosta kunnallisveroa jossakin muussa kuin siinä kunnassa, jonka verolautakunnalle hän on veroilmoituksensa antanut, voidaan, jos jokin muu kuin viimeksi mainittu kunta on verovelvollisen oikea verotuspaikka, perustevalituksin hakea muutosta myös veron määrään. Laki on sama, milloin tietystä liike-, ammatti- tai kiinteistötulosta taikka osuudesta yhtymän henkilökohtaiseen tuloon on määrätty kunnallisveroa muussa kunnassa, kuin mistä verovelvollinen on ilmoittanut sen saaneensa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Edellä 1 ja 2 momentissa mainittua valitusta alkoon kuitenkin tehtävä myöhemmin kuin viidennen vuoden kuluessa sitä seuranneen kalenterivuoden alusta lukien, jona veron maksunpano on tapahtunut.

Tässä pykälässä tarkoitettua valitusta koskeva muutoksenhakukirja on toimitettava 93 §:n 1 tai 4 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle. Valituksesta on hankittava 93 §:n 2 momentissa tarkoitettut vastineet, selvitykset ja lausunnot.

95 §.

Milloin verovelvolliselle on määrätty valtionveroa tai samasta tulosta kunnallisveroa kahdessa tai useammassa kunnassa, asia voidaan saat-
taa lääninoikeuden käsiteltäväksi perustevalituksin myös siten, että sen veropiirin verojohtaja, jossa jokin verotuksista on toimitettu, taikka lääninhallituksen asianomainen virkamies tai ulosottomies verovelvollisen pyynnöstä ilmoittaa asian lääninoikeudelle. Verojohtajan tai ulosottomiehen on annettava pyynnöstä verovelvolliselle todistus asian vireillepanosta.

95 §

Jos verovelvolliselle on määrätty kahdessa tai useammassa kunnassa valtionveroa tai samasta tulosta kunnallisveroa, asia voidaan saat-
taa lääninoikeuden käsiteltäväksi valituksin myös siten, että sen veropiirin verojohtaja, jossa jokin verotuksista on toimitettu, taikka lääninveroviraston tai lääninoikeuden asianomainen virkamies tai ulosottomies ilmoittaa asian lääninoikeudelle. Asian vireillepanosta on verovelvolliselle annettava pyynnöstä todistus.

112 §

Jos verovelvolliselle on määrätty valtionveroa tai samasta tulosta kunnallisveroa kahdessa tai useammassa kunnassa ja kysymys hänen oikeasta verotuspaikastaan on saatettu säännönmukaisin tai perustevalituksin lääninoikeuden ratkaistavaksi, verovelvollisella tai muulla verosta vastuussa olevalla henkilöllä on oikeus pyytää sellaisen veropiirin verojohtajaa, jossa jokin verotuksista on toimitettu, määräämään, mikä sanotuista veroista on maksettava muutoksenhausta riippumatta. Täten maksettavaksi on ensisijaisesti määrättävä se vero, joka on kokonaan tai osaksi maksettu tahi jonka suorituksiksi on käytetty ennakkoja. Verojohtajan on samalla määrättävä muussa kunnassa samasta tulosta tai omaisuudesta määrättyjen verojen pakkoperintä lykkäytymään, kunnes lääninoikeuden päätös verotuspaikasta tehtyyn valitukseen on annettu. Tarvittaessa on kirjoitettava uudet veroliput, erikseen sille verolle, joka on maksettava muutoksenhausta riippumatta ja erikseen muulle verolle. Tässä momentissa tarkoitettuun verojohtajan päätökseen ei saa hakea muutosta.

Jos verovelvolliselle on määrätty kahdessa tai useammassa kunnassa valtionveroa tai samasta tulosta kunnallisveroa ja kysymys hänen oikeasta verotuspaikastaan on saatettu valituksin lääninoikeuden ratkaistavaksi, verovelvollisella tai muulla verosta vastuussa olevalla henkilöllä on oikeus pyytää sellaisen veropiirin verojohtajaa, jossa jokin verotuksista on toimitettu, määräämään, mikä sanotuista veroista on maksettava muutoksenhausta riippumatta. Täten maksettavaksi on ensisijaisesti määrättävä se vero, joka on kokonaan tai osaksi maksettu tahi jonka suorituksiksi on käytetty ennakkoja. Verojohtajan on samalla määrättävä muussa kunnassa samasta tulosta tai varallisuudesta määrättyjen verojen pakkoperintä lykkäytymään, kunnes lääninoikeuden päätös verotuspaikasta tehtyyn valitukseen on annettu. Tarvittaessa on kirjoitettava uudet veroliput, erikseen sille verolle, joka on maksettava muutoksenhausta riippumatta, ja erikseen muulle verolle. Tässä momentissa tarkoitettuun verojohtajan päätökseen ei saa hakea muutosta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

113 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun verojohtajan maksuunpanoon tai maksuunpanon oikaisemiseen saa hakea muutosta 94 §:ssä säädettyssä järjestyksessä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun verojohtajan toimittamaan maksuunpanoon tai maksuunpanon oikaisemiseen *verovelvollinen* saa hakea muutosta 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona hän on saanut päätöksestä tiedon, ja 91 §:n 2 momentissa mainittu viranomainen 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona päätös on tehty. Valituksesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 93 ja 93 a §:ssä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Tätä lakia sovelletaan niihin oikaisuvaatimuksiin ja valituksiin, jotka tehdään lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Ennen lain voimaantuloa verotoimistoon lausuntoa varten saapuneisiin ja sinne jätettyihin valituksiin voidaan soveltaa tämän lain 82 §:n 3 momentin ja 93 a §:n säännöksiä.

Jos oikaisuvaatimuksen tekoaika tai valitus-aika ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaan on pidempi kuin tässä laissa säädetty vastaava aika, sovelletaan sellaiselta vuodelta, jonka osalta säännönmukainen verotus on päättynyt ennen tämän lain voimaantuloa, toimitetusta verotuksesta tehtyyn oikaisuvaatimukseen ja valitukseen tältä osin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.